

PRITARTA
Trakų rajono savivaldybės tarybos
2018 m. balandžio 5 d. sprendimu Nr. S1E-85

**TRAKŲ RAJONO
PARAMOS ŠEIMAI IR
VAIKAMS CENTRAS**

2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

MIKNIŠKĖS
2018

TURINYS

	Psl.
1. Įvadas	3
2. Vykdyta veikla ir pasiekti rezultatai	4
2.1. Veiklos organizavimas	4
2.2. Pagalbos šeimai tarnybos veikla	5
2.3. Krizių įveikimo tarnybos veikla	8
2.4. Dienos veiklos tarnybos veikla	9
2.5. Psichologinė pagalba	12
2.6. Globėjų (rūpintojų) ir tėvių rengimo ir pagalbos jiems teikimo veikla	14
3. Finansinių lėšų panaudojimas	16
4. Žmogiškieji ištekliai	16
5. Išvados	18

1. ĮVADAS

2017 metų veiklos ataskaitoje apibendrinama Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centro (toliau – centras) vykdyta veikla. Parodoma, kokios buvo teikiamos socialinės paslaugos, kaip buvo organizuojamas paslaugų teikimas ir kompleksinė pagalba Trakų rajono šeimoms, auginančioms vaikus, vykdomos kitos veiklos. Analizuojami veiklos rezultatai, pokyčiai ir numatomos veiklos kryptys 2018 metams.

Centro veiklos tikslas – įgalinti asmenis, šeimoms savarankiškai spręsti savo socialines problemas, padėti įveikti socialinę atskirtį, atkurti socialinius ryšius su artimaisiais ir visuomene, padėti tenkinti prigimtinius, socialinius, kultūrinius poreikius.

Centro veiklos uždaviniai:

1. Teikti informaciją ir konsultuoti Trakų rajono savivaldybės gyventojus centre teikiamų socialinių paslaugų klausimais.

2. Organizuoti ir kryptingai teikti socialines paslaugas bei kompleksiskai spręsti asmens, šeimos problemas.

3. Suteikti kompleksinę pagalbą kritinėje padėtyje atsidūrusiems ir laikinai centre apgyvendintiems asmenims.

4. Gerinti vaikų socializaciją, pažinti jų individualumą, ugdyti vaikų dvasingumą, skiepyti ir (ar) palaikyti socialinius įgūdžius.

5. Rengti ir atrinkti tėvų globos netekusių vaikų globėjus (rūpintojus) ir įtėvius, konsultuoti ir teikti jiems pagalbą.

6. Organizuoti socialinį darbą su šeimomis, siekiant prevenciškai užkirsti kelią galimoms problemoms šeimoje.

7. Plėtoti socialinių paslaugų įvairovę, užtikrinti jų prieinamumą ir tęstinumą.

8. Integruotis į bendrą savivaldybės socialinių paslaugų infrastruktūrą.

2017 metais ypatingas dėmesys buvo skiriamas didinti teikiamų paslaugų šeimoms įvairovę, pasiekiamumą ir tęstinumą. Atsižvelgdami į centro stiprybes ir silpnybes, įvertinę neišnaudotas galimybes 2017 metams užsibrėžėme tokius veiklos uždavinius:

- socialinės savanorystės plėtojimas,
- tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimas,
- labiau klientus įgalinančių veiklų organizavimas,
- veiklos partnerių tinklo plėtra,
- centro veiklos viešinimas.

Pagrindiniai 2017 metais pasiekti rezultatai:

- pirmą kartą surengėme savanorių mokymus,
- centre reguliariai savanoriauja 3 jaunuoliai,
- suorganizavome 42 tarpinstitucinius pasitarimus,
- pradėjome vesti 6 kasdinių ir darbinių įgūdžių grupinius užsiėmimus,
- įgyvendinome ir dalyvavome kaip partneriai 14 projektuose ir paramos akcijose,
- dėl teigiamų pokyčių šeimoje ir rizikos faktoriaus išnykimo rekomenduojame 13 šeimų išbraukti iš socialinės rizikos šeimų apskaitos ir 9 šeimoms iš šeimų, su kuriomis yra dirbamas prevencinis darbas, sąrašo,
- 15 šeimų gavo kompleksinę pagalbą krizių centre,
- 32 vaikai lankė dienos centrą,
- suorganizavome 3 vasaros stovyklas vaikams,
- paruošėme 8 būsimų globėjų ir įtėvių šeimoms,
- psichologai konsultavo 188 asmenis.

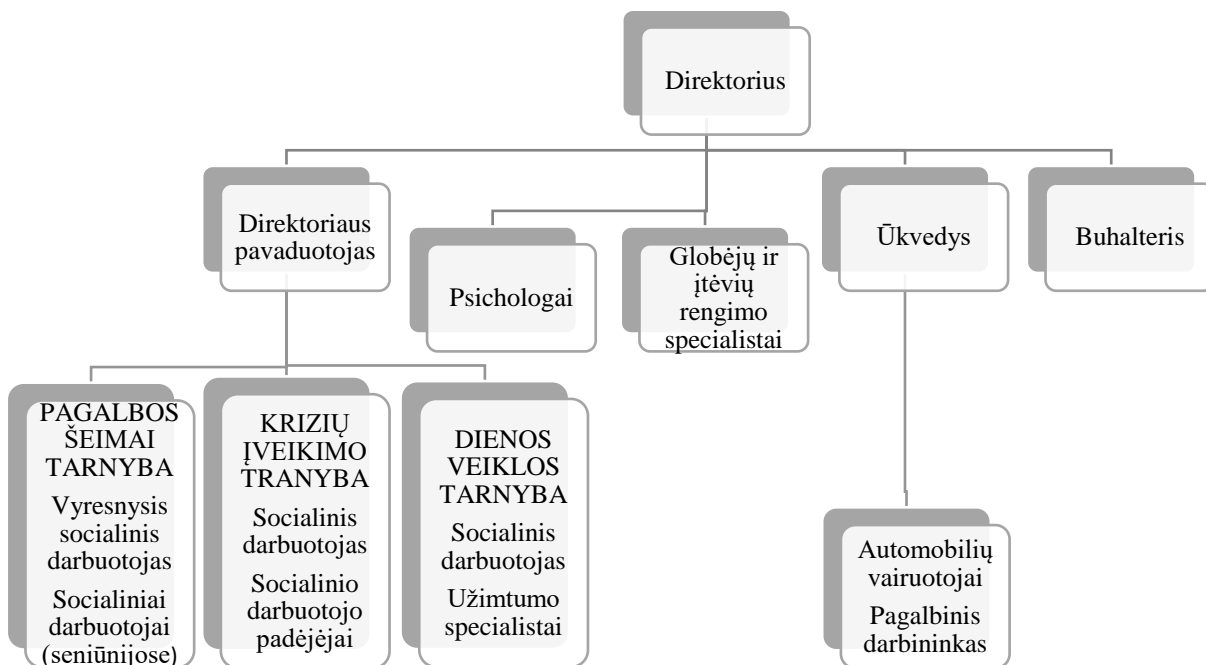
2. VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Centras teikė socialines paslaugas, specialistų ir kompleksinę pagalbą šeimoms, auginančioms vaikus iki 18 metų. Atsižvelgiant į šeimų socialines problemas, socialinių paslaugų ir pagalbos poreikį, išskirtos šios klientų grupės:

- socialiai remtinų šeimų vaikai, socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos;
- socialinę riziką patiriančios šeimos, šeimos, su kuriomis dirbamas prevencinis socialinis darbas;
- krizinėje situacijoje (skrybros, darbo praradimas, artimo netektis, visų rūšių smurtas šeimoje, būsto praradimas, konfliktiniai santykiai šeimoje, nepasiruošimas vaiko gimimui, priklausomybės ir kita) esančios šeimos ir jų nariai;
- globėjų (rūpintojų) ir įtėvių šeimos ir jų nariai;
- kitos šeimos, kurioms reikalingos socialinės paslaugos, vieno specialisto ar kompleksinė pagalba, parama.

2.1. VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

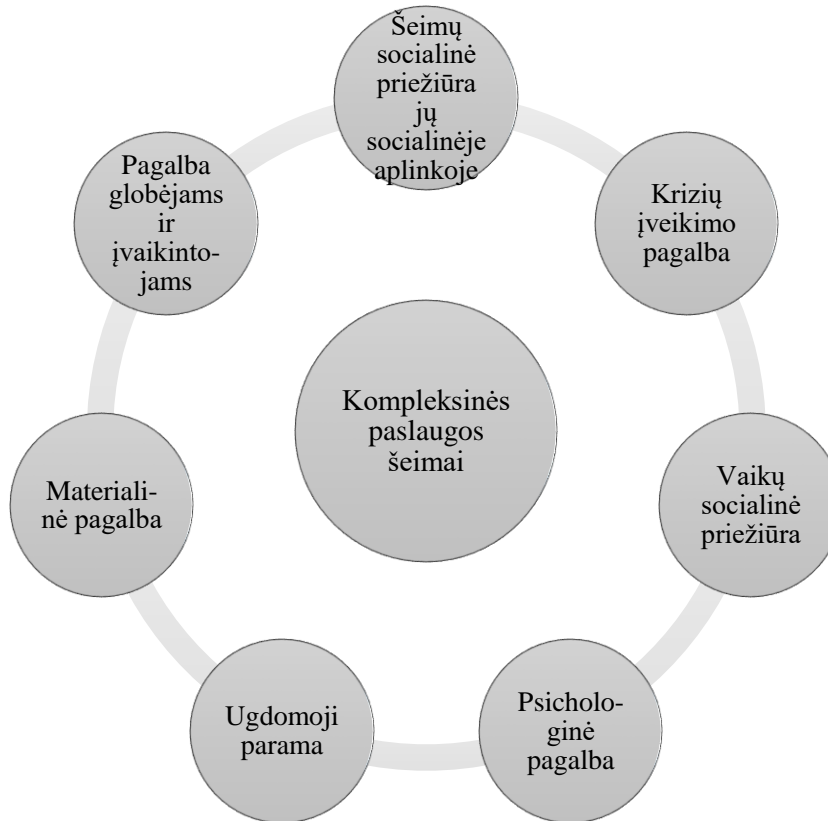
2017 metais centro organizacinė struktūra (1 pav.) nepasikeitė. Struktūriniai padaliniai vykdė veiklą, teikė paslaugas, organizavo kitų sričių specialistų pagalbą aukščiau išvardintoms klientų grupėms, atsižvelgiant į šeimos socialinę problemą, paslaugų ir pagalbos poreikį: krizių įveikimo tarnybos specialistai teikė paslaugas krizinėse situacijose atsidūrusiomis šeimoms, pagalbos šeimai tarnybos specialistai – riziką patiriančioms šeimoms seniūnijose, dienos veiklos tarnybos specialistai – vaikams ir jų šeimoms, globėjų ir įtėvių rengimo specialistai – norinčioms ir jau globojančioms ar įvaikinusioms vaikus šeimoms, psichologai teikė pagalbą visų grupių klientams, centro darbuotojams, kitų įstaigų specialistams.

1 pav. Centro organizacinė struktūra

2016 metais centre sukurtas kompleksiskai teikiamų paslaugų šeimai tinklas 2017 metais buvo papildytas naujomis paslaugomis – emocinės paramos grupės vaikus auginantiems tėvams, šeimų

konsultavimas šeimų namuose. Šeimai, atsižvelgiant į jos socialinę problemą, poreikius, paslaugos ir pagalba teikiama vienoje ar keliuose centro tarnybose, skirtingų sričių specialistų (2 pav.).

2 pav. **Kompleksiškai teikiamų paslaugų šeimai tinklas**

Paslaugos šeimai teikiamos bendradarbiaujant centro tarnybų, sričių specialistams, į pagalbą asmeniui, šeimai įtraukiant pačius paslaugų gavėjus, šeimos narius, kitų sričių įstaigų, organizacijų specialistus, savanorius.

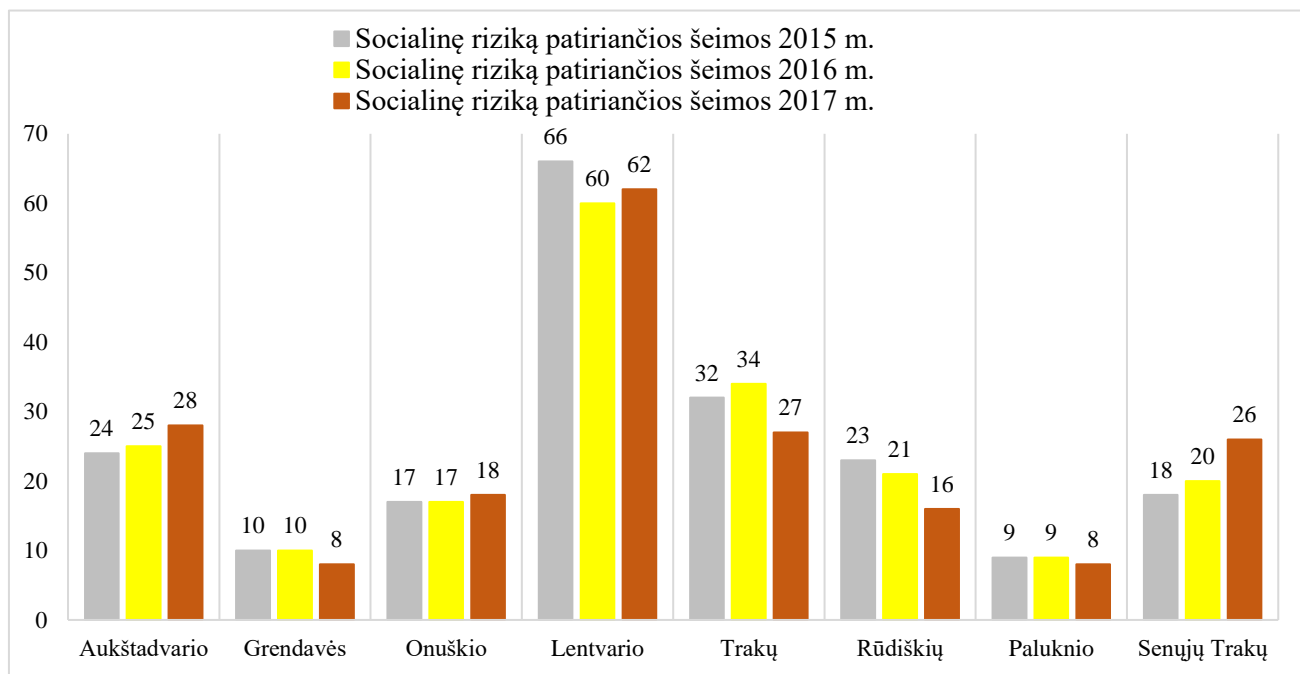
2.2. PAGALBOS ŠEIMAI TARNYBOS VEIKLA

Veiklos tikslas – vykdyti šeimų socialinę priežiūrą jų socialinėje aplinkoje, organizuoti pagalbos teikimą pagal nustatytą socialinių paslaugų poreikį, vertinti teikiamų socialinių paslaugų efektyvumą. Socialinis darbuotojas siekia įgalinti šeimą savarankiškai atlikti asmeniniame ir visuomeniniame gyvenime reikalingas funkcijas, ugdyti tvarkymosi buityje, tinkamos vaikų priežiūros ir auklėjimo, šeimos pajamų ir išlaidų planavimo ir kitus kasdienio gyvenimo įgūdžius, suteikti pagalbą esant smurto atvejams šeimoje, iškilus konfliktams šeimoje ir kitais atvejais, kurie sukelia grėsmę vaiko fiziniam ir emociniam vystymuisi šeimos aplinkoje.

Tikslinė grupė – socialinės paslaugos yra nuosekliai ir kryptingai teikiamos šeimoms, įtrauktoms į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą bei šeimoms, kurios yra įrašytos į šeimų, su kuriomis dirbamas prevencinis darbas (stebimų šeimų) sąrašą. Vienkartiniais atvejais yra teikiamos socialinio darbuotojo konsultacijos, kai šeimai pakankama pagalba yra informacijos suteikimas ar nukreipimas tinkama linkme.

2017 metų pradžioje socialinės paslaugos buvo teikiamos 200 šeimų, iš jų 130 socialinės rizikos šeimoms ir 70 stebimų šeimų. Metų pabaigoje buvo 194 šeimos, iš jų su 129 socialinės rizikos ir 65

stebimos šeimos (2016 m. pabaigoje – 128 socialinės rizikos ir 68 stebimos šeimos). Šeimų skaičius seniūnijose parodytas 3 paveiksle. 2017 metais į savivaldybės socialinės rizikos šeimų apskaitą buvo įrašyta 19 šeimų (2016 metais – 13), į stebimų šeimų – 26 šeimos (2016 metais – 17).

3 pav. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius seniūnijose (metų pabaigoje)

2017 metais įtraukimo į rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą pagrindinė priežastis buvo girtavimas ir / arba psichotropinių medžiagų vartojimas – 12 šeimų, dėl laikinosios globos vaikams nustatymo – 3 šeimos, dėl psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš vaikus – 2 šeimos, 1 šeima dėl socialinių įgūdžių stokos, vaikų nepriežiūros ir 1 šeima dėl to, kad tėvams jau apribota tėvų vadžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa.

Suteiktos paslaugos. Paslaugos šeimoms buvo teikiamos lankant šeimas jų socialinėje aplinkoje, kviečiant pokalbiams pas socialinį darbuotoją ar telefonu. Socialiniai darbuotojai į šeimas vyksta pagal sudarytą mėnesio transporto grafiką. Nuo vasario mėnesio į transporto grafiką buvo įtraukti vakariniai (nuo 17 val. iki 20 val.) šeimų lankymai. Vakarinis šeimų lankymas sudarė galimybę lankyti šeimas, kurių nariai įprastai dienos metu dirba ir yra sudėtinga apsilankyti namuose. 2017 metais buvo lankytasi 2874 kartus socialinės rizikos šeimose ir 1159 kartus stebimose šeimose (2016 metais socialinės rizikos šeimose buvo lankomasi 2517, stebimose – 1093 kartus). Socialiniai darbuotojai dalyvavo 38 tarpinstituciniuose pasitarimuose, susidariusioms problemoms šeimose aptarti. 133 kartus socialiniai darbuotojai teikė šeimoms pagalbą vienkartiniais atvejais, t. y. šeimoms, su kurioms nėra teikiama nuosekli ir kryptinga pagalba. 110 kartų buvo pastebėti galimi smurto artimoje aplinkoje atvejai, kuomet nebuvo gauta informacija iš Policijos ar Vaiko teisių apsaugos skyriaus (toliau – VTAS). Apie smurto atvejus iš VTAS ar Policijos buvo gauta informacija 35 kartus.

2017 metais šeimoms buvo teikiamos bendrosios socialinės paslaugos arba, esant socialinių įgūdžių stokai, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslauga. Iš bendrųjų paslaugų informavimo paslauga buvo teikiama 1980 kartus, konsultavimo – 2461 kartą, tarpininkavimo ir atstovavimo – 622 kartus, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne – 112 kartų, aprūpinimas būtiniaisiais daiktais – 77 kartus. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslauga šeimoms buvo teikiama 3026 kartus.

Šeimoms buvo organizuojama transporto paslauga dažniausiai pavežant su vaikais į gydymo įstaigas ar vykstant gydytis dėl nesaikingo alkoholio vartojimo problemos – 132 kartus, palydėjimas į įstaigas – 105 kartus. 2017 metais į detoksikacijos programą šeimos buvo lydimos 8 kartus, blaivybės palaikymo ir atkryčių prevencinę paslaugą naudojant medikamentus rinkosi 33 asmenys, gydėsi psichosocialinėje rehabilitacijoje – 4 asmenys.

Bendradarbiaujant su Trakų priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, buvo pateiktas 94 šeimų sąrašas dėl poreikio įrengti dūmų jutiklius gyvenamosiose patalpose.

Kita veikla. Liepos 29-30 dienomis Palangos miesto savivaldybės organizuojamoje socialinėje akcijoje „Pasveikink jūrą Palangoje“ antrus metus iš eilės socialinė darbuotoja lydėjo 10 vaikų grupę iš Grendavės, Onušio, Aukštadvario seniūnijų, kur vaikai turėjo galimybę pirmą kartą pamatyti jūrą. Rugsėjo 26 d. centro vyresnysis socialinis darbuotojas Miroslav Janč dalyvavo Žinių radijo laidoje. Laidoje buvo diskutuojama apie socialinių darbuotojų veiklos kryptis vaikų rehabilitacijoje bei pristatomi „Palangos gintaro“ vaikų sanatorijoje įvykusios socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, konferencijos rezultatai. Lapkričio mėnesį vienišai mamai, auginančiai keturis nepilnamečius vaikus, po 7 metų buvo pajungta elektra namuose. Su socialinio darbuotojo pagalba ši problema buvo sprendžiama nuo 2015 metų gruodžio mėnesio. 2017 metų pabaigoje 3 metus iš eilės centras dalyvavo projekte „Vaikų svajonės“, šiais metais buvo surinktos ir išpildytos 0-18 metų amžiaus 379 vaikų svajonės. Informacija apie centro veiklas, buvo viešinama internete socialinėje paskyroje „Facebook“, Trakų rajono savivaldybės tinklalapyje www.trakai.lt, laikraščiuose „Galvė“, „Trakų žemė“.

Žmogiškieji ištekliai. 2017 m. buvo siekiama mažinti šeimų skaičių, tenkantį vienam socialiniam darbuotojui ir siekti nuoseklaus ir kryptingo socialinio darbo su šeimomis. Metų pradžioje 8 seniūnijose socialines paslaugas teikė 11 socialinių darbuotojų, o metų pabaigoje – 15 socialinių darbuotojų. Siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę, socialiniai darbuotojai tobulino profesinę kompetenciją dalyvaudami mokymuose, seminaruose, intervizijose, supervizijose. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas praktiniam metodų taikymui darbe: kaip dirbti su nemotyvuotais klientais, kaip įgalinti šeimas savarankiškai spręsti problemas, kartojami socialinio darbo atvejų pagrindai, konsultavimo metodai. Vidutiniškai vienas socialinis darbuotojas 2017 m. tobulino profesines kompetencijas 56 val. (neįskaitant intervizijų ir supervizijų valandų).

2017 metais vyko 12 bendrų socialinių darbuotojų susirinkimų, nuo šių metų buvo taikoma praktika organizuoti susitikimus skirtingose seniūnijose ir leisti priimančios seniūnijos socialiniam darbuotojui pristatyti aktualų atvejį arba temą. Socialiniai darbuotojai, dalyvaujantys mokymuose, kurie yra organizuojami ne centre, susirinkimo metu kitiems kolegoms pristatė mokymų metų įgytas žinias.

Pokyčiai. Padidėjęs socialinių darbuotojų skaičius pagalbos šeimai veiklos tarnyboje ir sėkmingas socialinių darbuotojų bendradarbiavimas organizuojant tarpinstitucinius pasitarimus, informacijos keitimasis su VTAS specialistais padėjo siekti teigiamų pokyčių šeimose. Intensyvus socialinių darbuotojų kompetencijų tobulinimas motyvavo darbuotojus ieškoti tinkamų metodų dirbant su šeima ir efektyvinti socialinių paslaugų teikimą. 2017 metais mažėjo šeimų skaičius tenkantis vienam socialiniam darbuotojui, daugėjo suteikiamų socialinių paslaugų skaičius šeimai. Vakariniai važiavimai į šeimas sudarė sąlygas intensyvinti socialinį darbą su šeimomis, kurios įprastai dienos metu dirba.

2017 metų pabaigoje, atliekant metinius šeimų socialinius vertinimus, rekomenduojama 13 šeimų išbraukti iš socialinės rizikos šeimų apskaitos dėl teigiamų pokyčių šeimoje ir išnykusios priežasties, dėl kurios šeima buvo įtraukta. 9 šeimas rekomenduojama braukti iš šeimų, su kuriomis yra dirbamas prevencinis darbas, sąrašo, tačiau vieną šeimą rekomenduojama iš stebimų įrašyti į rizikos šeimų apskaitą, dėl neigiamų pokyčių šeimoje.

Veiklos kryptys. 2018 metais planuojama stiprinti komandinį darbą, pradėti darbą organizuoti atvejo vadybos principu, t. y. atvejo vadybininkui koordinuojant, organizuoti vaiko ir šeimos atvejo nagrinėjimą, šeimos poreikių pagalbai vertinimą, socialinės rizikos šeimoje lygio ir pagalbos vaikui bei šeimai organizavimo ir pagalbos vaikui ir šeimai plano sudarymą, jo peržiūros ir pagalbos efektyvumo šeimai vertinimą, šeimos stebėseną.

2.3. KRIZIŲ ĮVEIKIMO TARNYBOS VEIKLA

Veiklos tikslas – suteikti kompleksinę pagalbą kritinėje padėtyje atsidūrusiems ir laikinai centre apgyvendintiems asmenims (šeimoms). Padėti šeimoms spręsti sudėtingas situacijas, gaunant kompleksinę pagalbą vienoje vietoje.

Tikslinė grupė – skubi krizių įveikimo pagalba gali būti teikiama įvairių rūšių smurtą patyrusiems asmenims, stokojantiems socialinių įgūdžių, turintiems priklausomybių nuo psichoaktyvių medžiagų, turintiems būsto problemų, išgyvenantiems santykių krizes ir kitais atvejais.

Suteiktos paslaugos. 2017 metais apgyvendinimo paslaugos krizių įveikimo tarnyboje buvo teikiamos 15 šeimų: 18 suaugusiųjų, 27 vaikams (2016 metais – 13 šeimų: 14 suaugusiųjų, 22 vaikams; 2015 metais – 9 šeimoms: 10 suaugusiųjų, 19 vaikų). Priežastys, dėl kurių buvo teikiamos apgyvendinimo paslaugos – smurtas artimoje aplinkoje, žalingas alkoholio vartojimas, būsto problemos, pagalba globėjams. Trims iš šių šeimų buvo teikiama apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslauga, kitoms šeimoms – intensyvi krizių įveikimo pagalbos paslauga, įtraukiant kitus specialistus į pagalbos veiksmų planą, pagal poreikį. Su apgyvendinimo paslaugas gaunančiais asmenimis buvo pravesti 564 individualūs ir teminiai socialinio darbuotojo pokalbiai, vyko 9 bendruomeniniai susirinkimai visiems, apgyvendinimo paslaugas gaunantiems asmenimis, 50 kartų klientai buvo lydimi į įstaigas, 100 kartų gyventojams buvo teikiama transporto organizavimo paslauga, 9 šeimoms buvo teikiama pagalba, paskirstant šeimos pajamas. 197 kartus šeimos naudojosi skalbimosi paslauga. Į pagalbos planą šeimos buvo įtraukiami ir kiti specialistai, dirbantys centre: socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimų socialine aplinka seniūnijose, vaikų dienos centro specialistai (vaikai, kurie atitiko 7-14 metų amžiaus grupę buvo įtraukiami į vaikų dienos centro veiklas), psichologai (buvo organizuojamos individualios, šeimos, porų konsultacijos, tėvystės gebėjimų ugdymo ir stiprinimo užsiėmimai, grupinės konsultacijos globėjams), vyresniojo socialinio darbuotojo vedami smurto mažinimo užsiėmimai, smurtavusiems asmenims.

Siekiant įvertinti šeimos socialinę aplinką, palaikyti ryšį su šeimų artimaisiais, socialinis darbuotojas 35 kartus lankėsi šeimų ir artimųjų namuose. 5 šeimoms, kurios grįžo gyventi savarankiškai, buvo organizuojama parama būtiniaisiais baldais, daiktais, siekiant gerinti šeimos buities ir gyvenimo sąlygas, sudaryti tinkamas sąlygas vaikų poilsiui, namų darbų ruošai.

2017 metais, siekiant spręsti nesaikingo alkoholio vartojimo problemą, 2 suaugę vyko į detoksikacijos programą, 1 gydėsi pagal Minesotos programą, 5 pasirinko blaivybės palaikymo ir atkryčių prevencinę paslaugą naudojant medikamentus, 3 asmenys dalyvavo psichosocialinėje rehabilitacijos programoje.

Socialinio darbuotojo padėjėjai, dirbantys dienos metu, vedė darbinių įgūdžių užsiėmimus gyventojams: mokė siūti virtuvinius rankšluosčius, pagalvėms užvalkalus, su vaikais siuvo žaislus. Metų pabaigoje į gyventojų kasdienių ir darbinių įgūdžių ugdymą buvo įtraukiami ir socialinio darbuotojo padėjėjai, budintys vakarais, naktimis ir savaitgaliais. Gyventojai mokėsi siūti medžiaginius maišelius, kompiuterinio raštingumo (nuo pradmenų, kaip įsijungti kompiuterį, kaip susikurti gyvenimo aprašymą, kaip patikrinti vaikų TAMO dieną, kaip rasti reikiamą informaciją interneto naršyklėje), mokėsi lietuvių kalbos rašybos, siuvinėti atvirukus, tvarkytis gyvenamąsias patalpas, vyko bendri užsiėmimai tėvams su vaikais, kokia veikla užsiimti su vaikais pagal amžių.

Siekiant sudaryti kompleksinės pagalbos šeimai planą ir parengti kokybišką Susitarimą su šeima, pradėjus teikti apgyvendinimo paslaugas, buvo organizuojami bendri specialistų pasitarimai, šeimos probleminei situacijai aptarti ir pagalbos priemonių planui sudaryti. Bendradarbiavimo pagrindu, buvo kviečiami ir specialistai, dirbę su šeimos socialine aplinka Vilniuje, keičiamasi informacija su Vievio seniūnijoje dirbančiais socialiniais darbuotojais. Vyko tarpinstituciniai pasitarimai su Vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistais. Į pagalbos planą buvo įtraukiami ir šeimos narių artimieji, vyko bendri pasitarimai, į kuriuos jie buvo kviečiami, siekiant spręsti ir problemas šeimų socialinėje aplinkoje, kad

galėtų pargrįžti į savo gyvenamąją aplinką. Bendradarbiaujant su Trakų krašto moterų veiklos centru, vyko konsultacija smurtą patyrusioms moterims.

Kita veikla. Šeimos dalyvavo bendruose šeimų pietuose, kartu dalyvavo Kalėdinėje popietėje, vyko į ekskursiją po Trakų pilį. 3 krizių įveikimo tarnybos šeimos dalyvavo projekte „Vaikų svajonės“, 3 šeimos buvo įtrauktos į merės Editos Rudelienės globojamą labdaros akciją „Su Kalėdų dvasia dovanokim vaikams grožį, gėrį ir šypsenas“. Vienas vaikas iš apgyvendinimo paslaugas gaunančių vaikų savanoriavo „Maisto banko“ akcijoje rudenį, 2 vaikai savanoriavo sveikatingumo ir sporto šventėje, padėdami vesti pagalvių tinklinio rungtį.

Apie krizių įveikimo tarnybos veiklos akimirkas informacija buvo viešinama internete socialinėje centro paskyroje „Facebook“. Viešinamos buvo vaikų kartu su socialiniu darbuotoju pasiūtų žaislų nuotraukos, nuotraukos iš bendrų „Šeimų pietų“, kurie vyko Užutrakio dvaro sodyboje, bei akimirkos iš bendrų Kalėdinių pietų.

Žmogiškieji ištekliai. Krizių įveikimo tarnyboje paslaugas teikė vienas socialinis darbuotojas ir 7 socialinio darbuotojo padėjėjai, kurie dirba vakarais, savaitgaliais, švenčių dienomis, du iš jų dirba pakaitomis ir darbo dienomis. Metų viduryje pasikeitė vienas socialinio darbuotojo padėjėjas. Socialinis darbuotojas ir socialinio darbuotojo padėjėjai tobulino profesinę kompetenciją dalyvaujant mokymuose, seminaruose, vidutiniškai vienas darbuotojas tobulino kompetencijas 17 val. per metus.

Išvados. Krizių įveikimo tarnyboje apgyvendinimo paslaugas gavę asmenys turėjo galimybę ištrūkti iš žalingą poveikį dariusios aplinkos, gauti emocinę paramą bei siekti teigiamų pokyčių gyvenime. Šeimoms, kurios pargrįžo į savo socialinę aplinką, išsprendus esmines krizinės situacijos problemas, yra teikiama tęstinė pagalba jų socialinėje aplinkoje.

Krizių įveikimo pagalbos tarnybos veikla padeda socialiniams darbuotojams seniūnijoje, kai nebeužtenka bendrųjų ar socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų teikimo.

Veiklos kryptys. Siekiant efektyvesnės pagalbos šeimoms ir teikiamų paslaugų kokybės gerinimo, numatoma:

- stiprinti pagalbos šeimai planavimą – socialinio darbo su šeima planus sudarinėti terminuotai, atsižvelgiant į skirtos socialinės paslaugos trukmę, susitarimų su šeima įvykdymo terminus trumpinti iki 1 mėnesio, intensyviai gyventojų stebėseną,
- sistemingai vesti kasdienių ir darbinių įgūdžių užsiėmimus gyventojams.

2.4. DIENOS VEIKLOS TARNYBOS VEIKLA

Veiklos tikslas – teikti dienos socialines priežiūros ir ugdymo paslaugas vaikui ir jo šeimos nariams, padėti vaikui adaptuotis šeimoje bei visuomenėje. Tarnybos specialistai siekia pažinti dienos centrą lankančių vaikų individualumą, ugdyti socialinius ir gyvenimo įgūdžius, sudaryti sąlygas vaiko saviraiškai, suteikti socialinę pagalbą vaikui, turinčiam problemų ir sunkumų šeimoje, organizuoti užimtumą, skatinant ir didinant vaiko turimus gebėjimus.

Tikslinė grupė – dienos centro paslaugas teikiamos 7-14 metų amžiaus vaikams. Centre lankosi probleminių šeimų, šeimų kurioms reikalinga pagalba, socialinės rizikos šeimų, socialinę paramą gaunančių šeimų vaikai. 2017 metais vaikų dienos centrą lankė 32 vaikai, pagalba buvo teikta 25 šeimoms. Paslauga buvo nutraukta 14 vaikų, iš kurių: 1 pakeitė gyvenamąją vietą, 5 dienos centrą lankė laikinai (kol laikinai gyveno krizių centre), 4 dėl amžiaus ribos ir 4 dėl motyvacijos lankyti vaikų dienos centrą stokos. Dienos centrą pradėjo lankyti 13 vaikų iš 11 šeimų.

Suteiktos paslaugos. Dienos centro vaikai ir jų tėvai buvo individualiai konsultuojami 392 kartus, informacija jiems suteikta 1183 kartus. Intensyvi krizių įveikimo pagalba buvo suteikta 7 kartus. Grupiniai socialinio darbuotojo užsiėmimai pagal socialinių įgūdžių ugdymo programą vyko 70 kartų, prevenciniai užsiėmimai, diskusijos, aptarimai vyko 292 kartus, aktyvūs užsiėmimai – 247 kartus, kūrybiniai užsiėmimai – 137 kartus, gyvenimo įgūdžių ugdymo užsiėmimai – 190 kartų, sociokultūrinės paslaugos buvo suteiktos 31 kartą. Transporto paslaugos (vaikų dienos centrą lankančių vaikų

pavėžėjimas į/iš centro, vykimas į ekskursijas) suteiktos 2120 kartus, maitinimo paslaugos – 1955 kartus, aprūpinimas būtiniausiaisiais drabužiais ir avalyne – 12 kartų.

Vykdyta veikla.

Vaikų laisvalaikio užimtumas: užimtumas vaikų dienos centre organizuojamas 5 dienas per savaitę. Vaikai į centrą atvyksta po pamokų (nuo 12:00 val. iki 17:30 val.). Atostogų metu vaikai centre būna nuo 10:00 val. iki 17:30 val. Atvykę į centrą po mokyklos, vaikai turi laisvą laiką, ruošia pamokas, valgo pietus, dalyvauja jiems organizuojamuose užsiėmimuose pagal numatytas programas ir planą. Veiklos organizuojamos pagal vaikų amžių, yra dvi vaikų grupės: 1-4 klasėse ir 5-7 klasėse besimokantys vaikai. Dauguma vaikų, dienos centrą lanko noriai, įvardindami, kad namuose jiems trūksta veiklos, o dienos centre vyksta įvairūs užsiėmimai, atsiranda galimybė leisti laiką su draugais saugioje aplinkoje. 2017 metais buvo organizuota 10 edukacinių išvykų.

Pagalba pamokų ruošoje: dienos centre vaikams sudaroma galimybė ruošti pamokas kiekvieną dieną, pamokų ruošos trukmė – 45 min. Vaikai pamokas ruošia dviem grupėmis - pradinukai ir gimnazistai. Pagalbą pamokų ruošoje teikia užimtumo specialistai, socialinis darbuotojas. Apie vaikų motyvaciją ir sunkumus per pamokų ruošą tėvai nuolat informuojami. Taip pat bendradarbiaujama su tėvais, ieškant sprendimų, kaip padėti vaikui atlikti užduotis. Tų vaikų, kurie atsakingai dalyvauja pamokų ruošoje, pagerėja mokymosi motyvacija ir mokymosi rezultatai. Mokytojai pastebi, kad vaikai tapo atviresni, kūrybingesni, mandagesni, aktyvesni pamokose, noriai skaito knygas, į mokyklą ateina pasiruošę pamokoms, atlikę paskirtas užduotis.

Socialinių, kasdienio gyvenimo, kūrybinių ir fizinių įgūdžių ugdymas vyksta įvairiausių užsiėmimų pagalba. 11 užsiėmimų buvo skirta taisyklių laikymosi svarbai. 6 diskusijos apie saugų elgesį namuose, lauke bei pėsčiųjų pareigas. 5 grupiniai pokalbiai apie pozityvų bendravimą šeimoje ir su draugais. Be to, buvo kalbama apie tinkamą reakciją į destruktivyvų elgesį, sveiką mitybą, asmens higieną bei įpročio formavimą. Visų užsiėmimų metu vaikai mokėsi bendrauti, būti mandagiais su kitais, tinkamai reikšti emocijas, spręsti konfliktus, savitvarkos, tvarkingumo, asmens higienos įgūdžių, savarankiškumo, atskleisti asmeninius gebėjimus. Vaikai, reguliariai lankantys dienos centrą tampa labiau disciplinuoti, pradeda laikytis taisyklių, daugiau pasitiki savimi, reiškia pyktį nekenkdami kitiems, moka pagirti kitą, sakyti komplimentus, padidėja atsakomybė ir motyvacija.

Renginių organizavimas: dienos centre per tokias tradicines šventes kaip Velykos, Kalėdos, Užgavėnės, Vaikų ginimo diena, Dienos centro gimtadienis bei lankančių vaikų gimtadieniai, parodoma kaip galima švęsti šventes. Ruošiantis šventėms formuojamas vaikų estetinis skonis, taip pat lavinama vaizduotė, ugdomas vaiko emocinis intelektas.

Socialinės savanorystės skatinimas: spalio ir lapkričio mėnesiais įgyvendinome jaunimo projektą „Nuspalvinkim gyvenimą kartu“, finansuojamą Trakų rajono savivaldybės. Projekto metu centre vyko savanorių rengimo mokymai. Įvadiniuose mokymuose dalyvavo 17 jaunuolių. Įvadinių mokymų metu jaunuoliai supažindinti su esminiais savanorystės principais, centro veikla, savanorystės pradžia bei galimybėmis. Įvadinių mokymų metu atrinkti 9 jaunuoliai dalyvavo 2 dienų trukmės (14 val.) pagrindiniuose savanorių rengimo mokymuose. Mokymai buvo vedami neformalaus ugdymo ir patirtinio mokymosi principais, jaunuoliai geriau pažino save, susipažino su savanorystės principais, su tiksline grupe su kuriais savanoriaus specifika. Savanorių rengimo mokymus numatoma vykdyti ir kitąmet. Šiuo metu vaikų dienos centre reguliariai savanoriauja 3 savanoriai.

Trečius metus centras organizavo vaikų dienos vasaros stovyklą. 3 pamainų stovykla vyko liepos 3-21 dienomis, skirta 7-14 metų amžiaus vaikams. Iš viso stovykloje dalyvavo 30 vaikų, iš kurių — 10 lankančių vaikų dienos centrą, 20 vaikų iš Trakų, Lentvario ir Onuškio seniūnijų. Pagrindinis stovyklos tikslas - ugdyti vaikų sportinius, kūrybinius bei socialinius įgūdžius, suteikiant saviraiškos ir laisvalaikio užimtumo galimybes, siekiant užkirsti kelią nusikalstamam elgesiui, gerinant savijautą jų socialinėje aplinkoje. Stovyklose buvo ugdomi vaikų aktyvaus ir prasmingo laisvalaikio leidimo įgūdžiai, vyko prevenciniai užsiėmimai apie alkoholio ir tabako žalą augančiam organizmui. Užsiėmimus vedė vaikų dienos centro socialinis darbuotojas ir stovyklos vykdytojai: užimtumo specialistai ir 2 savanoriai.

Dienos centras dalyvauja neformalaus vaikų švietimo programoje. Centre kiekvieną savaitę vyksta technologijų būrelis „Spalvų dėžutė“, kurio paskirtis tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Iš viso 2017 metais vyko 72 valandų trukmės 36 užsiėmimai. Finansavimas teikiamas 15 vaikų.

Projektinė veikla: 2017 metais buvo pateiktos 3 paraiškos projektinei veiklai vykdyti (vaikų socializacijos programa, jaunimo veiklos, sporto), iš kurių 2 buvo patvirtinti ir įgyvendinti, 1 paraiška atmesta.

Dienos veiklos tarnyba bendradarbiauja ugdymo įstaigomis. Socialinė darbuotoja kelis kartus per mokslo metus lankosi mokyklose, kurias lanko dienos centro vaikai, bendrauja su mokyklos socialiniais pedagogais, klasės auklėtojais. Domimasi vaikų mokymosi rezultatais, lankomumu, elgesio pokyčiais, tėvų bendradarbiavimu su mokykla. Trečius metus bendradarbiaujama su Trakų Neįgaliųjų užimtumo centru — vaikų dienos centre svečiavosi klientai iš neįgaliųjų užimtumo centro. Susipažino su mūsų centro vaikais, pagrindinėmis dienos centro veiklomis. Kartu su vaikais dalyvavo įvairiuose žaidimuose, viktorinose, bei kartu piešė interjero dekoraciją-burbulą. Dienos centrą lankantys vaikai dalyvavo trijose Trakų viešosios bibliotekos vaikų literatūros skyriaus rengiamuose edukaciniuose užsiėmimuose. 2017 m. vaikų dienos centras lankėsi trijose užsiėmimuose. Dienos centro vaikai per Kalėdas aplankė Čižiūnų socialinių paslaugų centre gyvenančius senuolius. Kartu dainavo kalėdines dainas, skaitė pasaką ir dovanavo pačių iškeptus sausainius ir keksiukus.

Žmogiškieji ištekliai. Tarnyboje 2017 metais dirbo 1 socialinis darbuotojas (1,0 pareigybės), 4 užimtumo specialistai (2,25 pareigybės), 1 socialinio darbuotojo padėjėjas (1,0 pareigybės). 2017 metais darbuotojai tobulino profesinę kompetenciją 236 akademinės valandas, stiprino šeimos įgalinimo, socialinio darbo su atveju, mokymo ir konsultavimo įgūdžius, gilino žinias smurto prieš vaikus artimoje aplinkoje prevencijos, pagalbos klausimais, kaip dirbti su nemotyvuotais klientais, dalyvavo grupinėse supervizijose.

Informacijos sklaida. Dienos veiklos tarnyba savo vykdytas veiklas ir projektus viešino spaudoje (laikraštyje „Galvė“), Trakų rajono savivaldybės internetinėje svetainėje, naujienų mainų platformoje Etaplus, centro internetinėje Facebook paskyroje. Gruodžio mėn. vyko atvirų durų dienos tėvams, apsilankė 15 vaikų tėvai. Įvyko 4 tarpinstituciniai pasitarimai. Pagaminta reklaminė atributika - sportiniai krepšiai, skirti narkomanijos ir alkoholio prevenciniam projektui viešinti.

Dienos veiklos tarnyboje kartą per savaitę vyksta darbuotojų susirinkimai su vadove, siekiant efektyviai organizuoti darbą, aptarti, spręsti svarbius klausimus. Taip pat kelis kartus per savaitę tarnybos darbuotojai turi asmeninius pasitarimus ir pokalbius. Kas mėnesį rengiamas dienos centro mėnesio veiklos planas ir ataskaita.

Sėkmės. 41 proc. visų 2017 metais lankusių vaikų, dienos centrą lanko ilgiau nei metus. Su 80 proc. visų lankusių vaikų tėvų palaikomas reguliarus ir glaudus bendradarbiavimas. Dienos centras tampa kaip pagalba ir priemonė užkirsti kelią vaikų nepriežiūrai ir socialiniam apleistumui, kaip pagalba apsaugoti vaikus nuo neigiamos aplinkos įtakos – nuo įtraukimo į nusikaltimus. Vaikai išmoka kurti tarpusavio santykius pagrįstus pagarba, pozityviu bendravimu. Pastebėta padidėjusi vaikų motyvacija užimtumo veiklose, dėl nuoseklaus metodų, dienotvarkės, skatinimo sistemos taikymo. Dauguma vaikų atsidūrus erzinamoje situacijoje geba susitvardyti, reikšti pyktį be agresijos. Buvo sukurta savanoriavimo centre sistema, savanoriai sėkmingai integravosi į dienos centro veiklas, reguliariai lankosi centre.

Pokyčiai. Gerėja vaikų įgūdžiai: socialiniai, kasdienio gyvenimo, kūrybiniai. Auga vaikų savivertė. Padidėjo dalies vaikų gebėjimas savarankiškai ruošti pamokas bei skaityti. Padidėjo tėvų atsakomybė už vaikus, keičiasi auklėjimas, stiprėja vaikų ir tėvų santykiai. Stiprėja vaikų komandinio darbo įgūdžiai. Vaikai išmoko naujų žaidimų, kūrybinių veiklų. Gerėja vaikų emocinė savijauta.

Veiklos kryptys. Išanalizavus tarnybos stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, 2018 metais numatoma:

- stiprinti bendradarbiavimą su kitais centro specialistais;
- dirbti su krizių centre vaikų tėvais, įtraukiant juos į bendrus užsiėmimus, pamokų ruošą, siekiant ugdyti pozityvius auklėjimo įgūdžius;
- stiprinti darbą su nemotyvuotų lankyti dienos centrą vaikais ir jų tėvais, inicijuojant papildomus individualius pokalbius dėl dienos centro lankymo svarbos ir naudos;
- vaikus nukreipti ir skatinti lankyti būrelius, ypatingą dėmesį skiriant pradinukams;
- individualizuoti užsiėmimus pagal vaikų amžiaus grupę atsižvelgiant į individualius poreikius (paaugliams ir pradinukams);
- skatinti socialinę savanorystę.

2.5. PSICHOLOGINĖ PAGALBA

Veiklos tikslas – stiprinti vaikus auginančių šeimų psichologinį atsparumą bei psichikos sveikatą, padėti klientams atgauti dvasinę darną bei gebėjimą gyventi ir mokytis. Siekdami įgyvendinti šį tikslą, centro psichologai individualiai konsultuoja suaugusius asmenis ir vaikus, turinčius psichologinių sunkumų, asmenis poroje, turinčius tarpusavio nesutarimų, šeimas, veda grupinius tėvystės gebėjimų ugdymo ir stiprinimo užsiėmimus, užsiėmimus dienos centro vaikams.

Centro psichologai tiria ir gerina psichologinį klimatą organizacijoje, teikia rekomendacijas ir konsultacijas centro vadovams bei darbuotojams, nustatyto darbuotojų kompetencijų tobulinimo poreikį ir organizuoja mokymus.

Tikslinė grupė – šeimos, gyvenančios Trakų rajone ir auginančios nepilnamečius vaikus.

Suteiktos paslaugos. Individualus vaikų ir suaugusiųjų psichologinis konsultavimas vyko centre, ar seniūnijose, retais atvejais psichologai važiavo pas klientą į namus. Psichologai su klientais susitiko nuo kelių iki keliolikos kartų. Suaugusiųjų psichologinis konsultavimo paslauga skirta žmonėms, norintiems įveikti iškilusius sunkumus jų gyvenimo esamose situacijose bei išmokti savarankiškai tvarkytis su panašiomis problemomis ateityje. Psichologinis konsultavimas buvo taikomas klientams, išsakantiems tokio pobūdžio nusiskundimus, kaip baimė, nerimas dėl ateities įvykių, atsiradę sutrikimai tarpusavio santykiuose kasdienėje aplinkoje (santykiuose su sutuoktiniu, su vaikais, santykiuose darbe) ir su tuo susijusiomis emocijomis: padidėjusiais nerimu, baime, liūdesiu, pykčiu, netekties išgyvenimais. Psichologinės pagalbos vaikams dažniausiai ieškojo ne pats, o vaiko tėvai arba socialiniai darbuotojai dėl to, kad vaikas yra agresyvus, mušasi, neklauso suaugusiųjų nurodymų ir prašymų ir pan. Konsultacijų metu psichologai bendravo ir su tėvais, ir su vaiku, konsultavimo metu pasiektus tikslus aptarė ir įvertino kartu su tėvais. Įvykusių konsultacijų skaičius parodytas 1 lentelėje.

1 lentelė. 2017 metais suteiktos individualios psichologo konsultacijos

<i>Seniūnija</i>	<i>Klientų skaičius</i>	<i>Konsultacijų skaičius</i>
1. Aukštadvario	7	49
2. Grendavės	0	0
3. Onušio	3	38
4. Lentvario	14	55
5. Trakų	15	86
6. Rūdiškių	2	8
7. Paluknio	1	6
8. Senujų Trakų	7	11
Vaikų dienos centras	8	71
Krizių centras	15	113
Kiti klientai	14	55
Iš viso:	86	492

Porų psichologinio konsultavimo tikslas - identifikuoti poros bendravimo problemas, nusistatyti tikslus, kartu su klientais suformuluoti darbo kryptis, kad santykiai poroje pasiektų abipusį supratimą ir darną. 2017 metais buvo konsultuojamos 6 poros, konsultacijų skaičius – 20 (2016 metais klientų - 6 poros, konsultacijų skaičius – 6).

Šeimos psichologinio konsultavimo paslauga skirta sunkumų šeimoje įveikimui - norminių (t. y. natūrali šeimos raida) ir nenorminių (t. y. priklausomybės, sutrikę santykiai ir pan.) šeimos krizių, tarpusavio santykių krizių, vaikų auklėjimo ir ugdymo sunkumų. Šių krizių savalaikis išsprendimas ir trūkstumų įgūdžių įgijimas turi reikšmės visos šeimos psichosocialinei gerovei ir kitų šeimos problemų atsiradimo rizikos sumažėjimui (priklausomybės, smurtas, socialinė atskirtis, skyrybos, vaiko poreikių nepatenkinimas ir kita). 2017 metais 6 šeimoms buvo suteiktos 41 šeimos konsultacija (2016 metais 1 šeimai buvo suteiktos 9 šeimos konsultacijos).

Centro psichologai, esant poreikiui, vykdo individualų asmenų pozityvios tėvystės konsultavimą (prevencinė programa).

Tėvystės gebėjimų ugdymo ir stiprinimo grupiniai užsiėmimai (prevencinė programa) yra skirti tėvams, kurie susidūrė su įvairiomis vaiko maištavimo formomis, auklėjimo krizėmis. Tėvystės gebėjimų ugdymo ir stiprinimo programos tikslas – ugdyti ir stiprinti pozityvių santykių šeimoje kūrimo įgūdžius, padedant tėvams:

- gauti greitą ir tinkamą informaciją apie vaikų sveikatą, jų raidos ypatumus įvairiais amžiaus tarpsniais ir vaiko amžiui tinkamus auklėjimo metodus,
- išmokti naujų veiksmingų auklėjimo strategijų ir išbandyti jas praktiškai (aktyvus klausymasis, empatija, tinkamas pagyrimas, jausmų įvardinimas ir išreiškimas, taisyklių ir ribų nustatymas ir jų laikymasis, dalyvavimas vaiko gyvenime, pozityvus drausminimas nežeidžiant vaiko savivertės, veiksmingas konfliktų sprendimas, vaiko stebėseną),
- stiprinti tėvų pasitikėjimą savimi (jausmų atpažinimas ir įvardinimas, pykčio išraiškos valdymas, streso įveikos būdų atradimas).

Programa parengta vadovaujantis naujausiomis socialinių mokslų, psichologijos ir raidos teorijomis bei tyrimais ir atsižvelgiant į vaiko amžių (kūdikystė, ikimokyklinis amžius, jaunesnysis mokyklinis amžius, paauglystė ir jaunuoliai). Yra universali, kadangi tinkama tiek šeimoms, auginančioms vaikus, turinčius elgesio ar emocinių sutrikimų, tiek susiduriančioms su auklėjimo iššūkiais dėl skirtingo vaiko temperamento, raidos, socialinės aplinkos ar mokyklos problemų. Tėvystės gebėjimų ugdymo ir stiprinimo programa vyksta taikant interaktyvius mokymosi būdus, tėvai turi galimybę vaikų elgesio keitimo ar drausminimo būdus išbandyti užsiėmimų metu.

Psichoedukaciniai užsiėmimai su dienos centrą lankančiais vaikais (prevencinė programa) vyko grupinių užsiėmimų forma - įvairiomis temomis, orientuotomis į savęs pažinimą, kurios apima emocinę, kognityvinę (mąstymo) ir elgesio sritis. Tikslas - suvokti save ir tuo pačiu ir savo aplinką, kelti sąmoningumą, ugdyti empatiją kitų atžvilgiu. Po užsiėmimų vaikai padidino emocinį atsparumą bei sumažino emocinį reaktyvumą, padidino savęs priėmimą ir savigarbą, sumažino savęs menkinimo lygį, ugdė adekvataus emocinių reiškimo įgūdžius mažinant emocijų slopinimą ir užslėptą kentėjimą, ugdė problemų sprendimo įgūdžius mažinant polinkį likti pasyviu problemų akivaizdoje, gebėjimą įvardinti savo jausmus ir turimus gebėjimus, taip mažinant nuotaikos – elgesio priklausomybę, skatino atrasti pusiausvyrą tarp besąlygiško atlaidumo ir noro viską autoritariškai kontroliuoti, ugdė supratimą, kas yra normalus elgesys ir patologiškas elgesys, siekiant, kad klientas natūralios savo patirties nelaikytų patologiška, o patologiškos – normalia.

Kartą per savaitę pagal probacijos tarnybos akredituotą smurtinio elgesio keitimo programą (prevencinė programa) buvo vedami grupiniai užsiėmimai asmenims, įvykdžiusiems smurtą artimoje aplinkoje.

Centro psichologai rengė pristatymus rajono pedagogams, švietimo įstaigų vadovams, kurių tikslas buvo pagilinti psichologines žinias, kaip dirbti su psichologinius sunkumus turinčiais asmenimis.

Supervizijos darbuotojams (prevencinė programa). Kartą per mėnesį centre krizių įveikimo ir dienos veiklos tarnybų darbuotojai konsultuojami grupėje.

2 lentelė. 2017 metais suteiktos prevencinės paslaugos

<i>Paslauga</i>	<i>Susitikimų skaičius</i>	<i>Įvykdytų programų / konsultacijų skaičius</i>
Individualus pozityvios tėvystės konsultavimas	3	9 konsultacijos
Tėvystės įgūdžių ugdymo programa Centre ir Bijūnų, Lentvario, Rykantų bendruomenėse	73	73 užsiėmimai
Psichoedukaciniai užsiėmimai vaikams	16	48
Smurtinio elgesio keitimo programa	16	1 programa
Pristatymai apie smurtą	3	1 programa
Supervizijos darbuotojams	16	3 programos

2017 metais centro psichologai suteikė 22 darbuotojams 57 darbuotojų konsultacijas.

Žmogiškieji ištekliai. 2017 metais centre dirbo 3 psichologai (2,5 pareigybės). Psichologai tobulino praktinius psichoterapinio darbo su asmenimis ir šeimomis įgūdžius, dalyvavo asmeninėse supervizijose (iš viso kompetenciją tobulino 387 val.).

Pokyčiai. 2017 metais išryškėjo kompleksinio darbo su šeima integruojant psichologų, pagalbos šeimai, krizių įveikimo, dienos veiklos tarnybas teigiamas efektas. Papildomos psichologo pareigybės įsteigimas, lyginant su 2016 metais, leido pasiekti didesnę psichologinių paslaugų prieinamumą, centras galėjo plėsti paslaugų spektrą. 2017 metais individualias suaugusiųjų ir vaikų psichologo konsultacijas gavo 29 klientais daugiau, ir 163 konsultacijomis daugiau lyginant su 2016 m. Teigiamas yra porų konsultacijų pokytis, t. y. per 2017 metus klientų skaičius išliko tas pats (6), o konsultacijų skaičius išaugo (14). Taip pat stebimas didėjantis šeimų konsultacijų poreikis, t. y. per 2017 m. klientų skaičius išaugo šešis kartus (6), o konsultacijų skaičius išaugo beveik penkiagubai (32 konsultacijomis daugiau lyginant su 2016 m.). Vedant prevencines programas, klientų skaičius lyginant su 2016 metais padidėjo nežymiai (4 klientais), bet konsultacijų skaičius išaugo (93). Konsultacijų skaičiaus padidėjimui įtakos turėjo tai, kad dienos centre užsiėmimai 2017 metais buvo skaidomi į dvi amžiaus grupes: pradinukų ir gimnazistų, ir buvo suteikta daugiau (8) individualių pozityvios tėvystės konsultacijų. Šiek tiek padidėjo pozityvios tėvystės klientų skaičius (15) lyginant su 2016 metais, o užsiėmimų skaičius beveik nepakito. Pastebimas savarankiškai atvykstančių į centro pozityvios tėvystės mokymus klientų skaičiaus didėjimas (2016 metais – 4 klientai, 2017 metais – 15 klientų, iš jų 10 lankė nuolatos).

Veiklos kryptys 2018 metams:

- plėtoti šeimų psichologinio konsultavimo paslaugą,
- į psichologinę pagalbą integruoti terapines grupes,
- plėsti centro darbuotojų konsultavimą, ypatingą dėmesį skiriant darbuotojų įgūdžių konsultuoti ir motyvuoti klientus stiprinimui.

2.6. GLOBĖJŲ (RŪPINTOJŲ) IR ĮTĖVIŲ RENGIMO IR PAGALBOS JIEMS TEIKIMO VEIKLA

Veiklos tikslas – skatinti globą (rūpybą) šeimoje ir įvaikinimą Trakų rajone bei teikti pagalbą esamiems vaikų globėjams (rūpintojams) ir įtėviams.

Veiklos uždaviniai:

- teikti informaciją ir konsultuoti Trakų rajono savivaldybės gyventojus teikiamų paslaugų, pagalbos globėjams (rūpintojams) ir įtėviams klausimais,

- organizuoti įvadinius mokymus, kurių metu rengiami būsimieji globėjai (rūpintojai) ir tėviai, atlikti jų pasirengimo globoti (rūpintis) ar įvaikinti vaiką patikrinimą ir parengti išvadą,
- organizuoti ir kryptingai teikti paslaugas, pagalbą bei kompleksiskai spręsti asmens, globėjų (rūpintojų) ir tėvių šeimos problemas,
- organizuoti ir teikti pagalbą globėjų (rūpintojų) ir tėvių šeimoms, siekiant prevenciškai užkirsti kelią galimoms problemoms šeimoje,
- integruotis į bendrą Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centro (toliau – TRPŠVC) socialinių paslaugų infrastruktūrą,
- viešinti globą šeimoje ir įvaikinimą Trakų rajone.

Tikslinė grupė – esami bei būsimi vaikų globėjai (rūpintojai), tėviai, globojami ir įvaikinti vaikai.

Suteiktos paslaugos. Esami bei būsimi globėjai, tėviai bei jų vaikai buvo konsultuojami individualiai arba šeimoje siekiant išspręsti šeimos problemas (41 konsultacija), 247 kartus buvo suteikta informacija. Vyko 2 įvadinių mokymų būsimiems globėjams ir tėviams ciklai, kiekvienas po 10 užsiėmimų grupėje ir po 2 individualius susitikimus būsimų globėjų ir tėvių namuose. Įvadiniuose mokymuose dalyvavo 15 asmenų. Esamiems globėjams, tėviams, tėvams ir vaikams buvo organizuojami praktiniai seminarai: seminaras apie globojamų ir įvaikintų vaikų poreikių užtikrinimą globėjams ir tėviams (8 ak. val.), seminaras globojamiems, įvaikintiems vaikams apie emocinį intelektą (8 ak. val.), du bendri vaikų ir tėvų užsiėmimai (po 4 ak. val.), seminaras globėjams ir tėviams apie globojamų ir įvaikintų vaikų ir jų auklėjimo krizes (8 ak. val.), seminaras vaikams apie sunkumų įveikimą (8 ak. val.). Pirmą kartą organizavome savitarpio paramos grupes po 4 ak. val., iš viso 10 emocinės paramos grupių. Emocinės paramos grupė globėjams, tėviams ir tėvams yra skirta aptarti situacijas, susijusias su netinkamu vaikų elgesiu, saugioje aplinkoje, diskutuojant ir randant geriausius sprendimus konkrečiam atvejui. Labai svarbu laiku atpažinti, įvertinti ir bandyti įveikti vaiko ir jo šeimos gyvenimą trikdančias elgesio ir emocines problemas. Daugiausiai dėmesio skiriama netinkamam vaiko elgesiui, kaip vienai dažniausiai pasitaikančių problemų, taip pat nerimo ir baimių, liūdnos nuotaikos priežasčių analizei. Tinkama ir laiku suteikta psichologinė pagalba padeda išvengti nemalonių tokio elgesio pasekmių, atveria kelią sėkmingai vaiko asmenybės raidai.

Centro globos šeimoje ir įvaikinimo viešinimo strategija yra viešinti globą bei įvaikinimą per pozityvią emociją. Lankstinukuose ir plakatuose pavaizduota šeimynėlė, kuri yra iš dalies spalvota bei užrašas „Nuspalvinkim gyvenimą kartu“. Šis užrašas reiškia tai, kad įsivaikinus arba pradėjus globoti tiek šeimos, tiek vaiko gyvenimas tampa pilnatviškas – „spalvotas“. Globa ir įvaikinimas viešinimas Trakų rajone per laikraščius, socialinius tinklus (Straipsniai „Vaiko globa šeimoje – laimė, kuria galima dalintis“, „Trakų rajone rengiami būsimi globėjai bei tėviai“, „Kiekvienas vaikas turi teisę augti šeimoje“, „Kviečiame į praktinius užsiėmimus visai šeimai: vaikus, globėjus, tėvius ir tėvus!, „Sėkmingai įgyvendintas vaiko globą šeimoje skatinantis projektas“, „Po pasirengimo globoti vaiką-valstybės parama šeimai“, įkelti 3 skelbimai: kvietimai globėjams, tėviams, tėvams į emocinės paramos grupes), plakatai bei lankstinukai viešose įstaigose. Globėjų ir tėvių rengimo specialistai globos šeimoje ir įvaikinimo viešinimo tikslais dalyvavo atvirų durų dienoje, skirtoje besidomintiems apie globą ir įvaikinimą, renginyje Šeimų pietūs, Šeimų sporto šventėje.

Žmogiškieji ištekliai. Centre dirbo 2 globėjų ir tėvių rengimo specialistės, 1 pareigybė. Specialistės tobulino profesinę kompetenciją valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos organizuojuose mokymuose ir grupinėse supervizijose (vidutiniškai 70 akademiinių valandų).

Sėkmės: paruoštos 8 būsimų globėjų ar tėvių šeimos (2016 metais – 2), 4 šeimos jau globoja vaikus, 6 globėjai, tėviai bei 5 globojami vaikai dalyvavo seminaruose, 4 emocinės paramos grupėse, žinia apie globą ir įvaikinimą dar plačiau paskleista Trakų rajone.

2018 metų veiklos tikslas – pradėti vykdyti globos centro funkcijas, vadovaujanti LR socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašu.

3. FINANSINIŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS

2017 metais centro asignavimai savarankiškoms funkcijoms atlikti buvo 201000 Eur (47,25 proc. visų lėšų), iš jų 156240 Eur panaudota darbo užmokesčiui. Speciali tikslinė dotacija valstybės deleguotai funkcijai atlikti – 209600 Eur (49,27 proc. visų lėšų), iš jų 203938 Eur skirta darbo užmokesčiui. Projektinei veiklai, vykdomai neformalaus vaikų švietimo programai buvo skirta 6108 Eur (1,44 proc. visų lėšų). Už suteiktas mokamas paslaugas centro pajamos buvo 1237 Eur (0,29 proc. visų lėšų). Gauta fizinių ir juridinių asmenų parama - 7470 Eur (1,76 proc. visų lėšų).

Gautos lėšos buvo panaudotos 100 proc.

3 lentelė. 2017 metų finansinė ataskaita

ĮPLAUKOS		IŠLAIDOS	
	Eur		Eur
Savivaldybės biudžeto lėšos savarankiškosioms funkcijoms	201000,00	Darbo užmokestis:	
Valstybės biudžeto specialios tikslinės dotacijos	209600,00	- pagal darbo sutartis	276000,00
Įstaigos pajamos (už mokamas paslaugas)	1237,89	- socialinio draudimo įmokos	84178,98
Neformalus vaikų švietimo krepšelis	1398,15	Kompetencijų tobulinimas	6061,70
Projektas „Globos (rūpybos) ir įvaikinimo viešinimas bei skatinimas Trakų rajone”	4000,00	Renginių organizavimas (neformalus vaikų švietimas, stovyklos, mokymai, edukacinės programos, ekskursijos, šventės)	4558,15
Projektas „Kompleksinių paslaugų plėtojimas Trakų rajone“	0,00	Maitinimas (vaikų dienos centras)	3700,00
Jaunimo veiklos projektas „Nuspalvinkim gyvenimą kartu“	310,00	Ryšių paslaugos	2441,78
ĮPLAUKOS		IŠLAIDOS	
	Eur		Eur
Vaikų socializacijos projektas „Nuotykių vasara“	400,00	Transporto išlaikymas	9052,00
Gyventojų skiriama parama (pajamų mokesčio dalis)	470,40	Kuro išlaidų kompensavimas darbuotojams	600,00
Juridinių asmenų skiriama parama	7000,00	Komunalinės paslaugos	20500,00
		Lauko treniruoklių ir žaidimų aikštelės įrengimas	7000,00
		Kitos išlaidos	11323,84
Iš viso:	425416,44	Iš viso:	425416,44

Taip pat centras gavo paramą šeimoms maisto produktais ir buities priemonėmis paramos vertė – 4911,37 Eur.

4. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Pareigybės. Trakų rajono savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. S1-137 centre nustatytas didžiausias leistinas darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto (SB), pareigybių skaičius – 19,5. Iš valstybės biudžeto (VB) - valstybės dotacijų

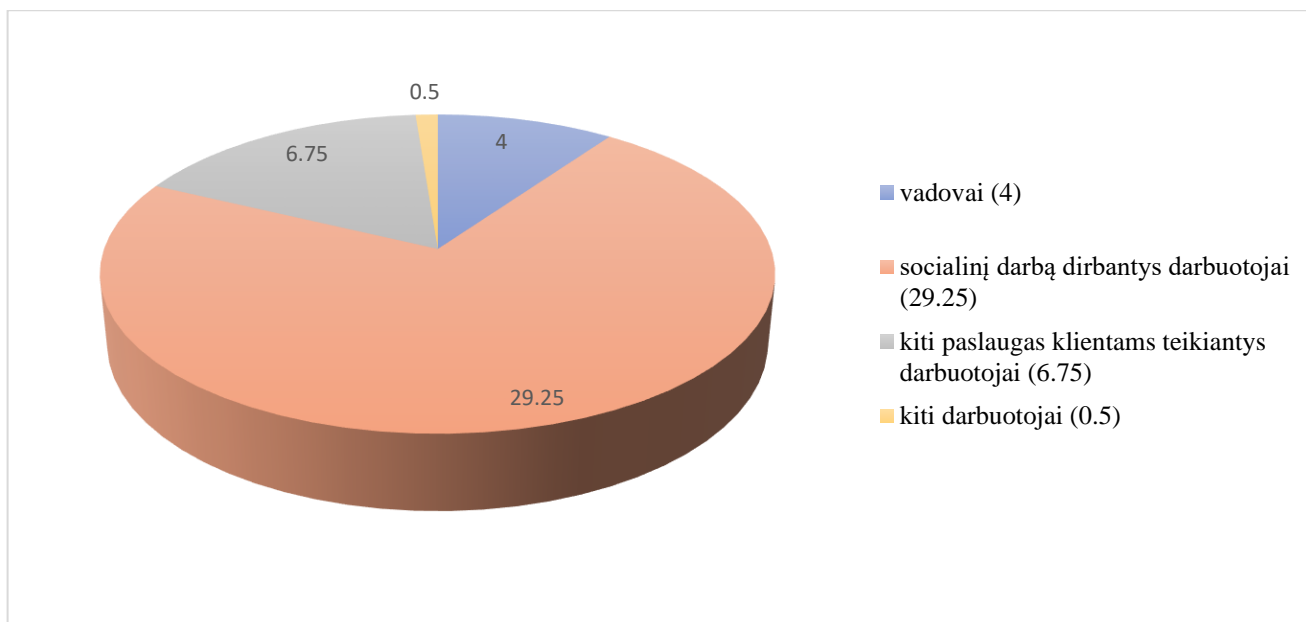

lėšų socialinėms paslaugoms teikti - finansuojamos 21 pareigybės. Iš viso centre patvirtintos 40,5 pareigybės (2016 metais buvo 31,5) (4 lentelė).

4 lentelė. Pareigybės ir jų skaičius

Pareigybės pavadinimas	Pareigybių skaičius	Iš jų	
		DU iš SB lėšų	DU iš VB lėšų
Direktorius	1	1	
Direktoriaus pavaduotojas	1	1	
Vyresnysis socialinis darbuotojas	1		1
Socialinis darbuotojas	21,5	1,5	20
Socialinio darbuotojo padėjėjas	5,75	5,75	
Užimtumo specialistas	2,25	2,25	
Psichologas	2,5	2,5	
Globėjų ir įtėvių rengimo specialistas	1	1	
Buhalteris	1	1	
Ūkvedys	1	1	
Automobilio vairuotojas	2	2	
Pagalbinis darbininkas	0,5	0,5	
Iš viso:	40,5	19,5	21

Centre socialinių paslaugų srities darbuotojai (pagal socialinių paslaugų srities darbuotojų pareigybių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu) sudaro 83 proc. (2016 m. – 79 proc.) visų darbuotojų. Paslaugas klientams teikia 91 proc. (2015 m. – 86 proc. darbuotojų. 6 proc. (2016 m. – 8 proc.) darbuotojų veikla nesusijusi su paslaugų teikimu ir organizavimu. Darbuotojų pasiskirstymas pagal funkcijas pateiktas 4 pav.

4 pav. Pareigybių pasiskirstymas pagal funkcijas

Darbuotojų kaita. Per metus buvo priimti į darbą 13 darbuotojų, atleisti 8 darbuotojai (iš jų 2 perėjo dirbti į kitas rajono socialinių paslaugų, ugdymo įstaigas, 2 darbo sutartys nutrauktos dėl

nepatenkinamų darbuotojo išbandymo rezultatų, 1 atsisakė centre antraeilį pareigų ir liko dirbti savo pagrindinėje darbovietėje).

6. IŠVADOS

Įvertinę 2017 metų centro veiklą, vykusius pokyčius įvardiname tokias centro stipriąsias ir silpnąsias puses:

Stiprybės:

Metodiškas ir nuoseklus socialinis darbas, orientuotas ne į šeimos aptarnavimą, o į įgalinimą.

Socialinių paslaugų įvairovė, nuolatinis plėtojimas ir tobulinimas.

Paslaugų prieinamumas – centro specialistai daug paslaugų teikia šeimoms gyvenamojoje vietovėje, klientams patogiu laiku (dažnai po darbo valandų, savaitgaliais).

Pažangus komandinis centro specialistų darbas.

Galimybė suteikti skubią pagalbą, kai iškyla grėsmė vaikų fiziniam ir emociniam saugumui.

Galimybė teikti apgyvendinimo paslaugas, siekiant išspręsti krizinę situaciją šeimoje, nenustatant laikinosios globos vaikams.

Geras organizacijos mikroklimatas.

Investicija į darbuotojus per įvairius mokymus ir supervizijas.

Nemažai dėmesio skiriama centro įvaizdžio formavimui visuomenėje.

Silpnybės:

Aukštos socialinės rizikos ir žemos motyvacijos klientai nėra linkę priimti pagalbos.

Šeimų lankymas vyksta nepakankamu dažnumu dėl transporto trūkumo.

Neprieinamumas geografiškai. Centras įsikūręs toliau nuo miesto centro, todėl klientams be automobilio nepatogu (beveik nėra galimybių) atvykti į veiklas.

Darbas su elgesio ir emocijų sutrikimus ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčiais vaikais, psichikos sutrikimus turinčiais suaugusiais – vienas iš labiausiai stresą darbe keliančių veiksnių.

Priklausomybes turintiems asmenims yra būdingi atkryčiai, ne visada pavyksta išlaikyti ilgalaikius teigiamus pokyčius.

Atsižvelgdami į centro stiprybes ir silpnybes, įvertinę neišnaudotas galimybes bei atsižvelgdami į vykstančias socialinės vaikų globos ir vaiko teisių apsaugos sistemos pertvarkas, sekantiems metams užsibrėžiame tokius uždavinius:

- socialinį darbą organizuoti atvejo vadybos principu,
- krizių centre plėtoti kasdienių ir darbinių įgūdžių užsiėmimus gyventojams,
- didinti dienos centrą lankančių vaikų nukreipimą lankyti būrelius,
- vaikų dienos centre individualizuoti užsiėmimus pagal vaikų amžiaus grupę atsižvelgiant į individualius poreikius,
  - skatinti socialinę savanorystę,
  - plėtoti šeimų psichologinio konsultavimo paslaugą,
  - pradėti vykdyti globos centro funkcijas.

Ataskaitą parengė

Trakų rajono paramos šeimai ir vaikams centro
direktorė Loreta Oliškevičienė

